

Pääministeri Petteri Orpo

Arvoisa herra pääministeri,

Suomalaisen maatalouden tilanne on vaikea. Korona -kriisi, Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja muut poikkeukselliset tekijät ovat seurausvaikutuksineen aiheuttaneet maataloustuotannon kannattavuuden voimakkaan heikkenemisen. Maatilojen kannattavuus on laskenut poikkeuksellisen alas, elinkeinosta luopuu paljon maatiloja ja uusia maanviljelijöitä tulee alalle poikkeuksellisen vähän. Uusien viljelijöiden määrää Suomessa voi verrata syntyvyyteen – ei koskaan näin alhainen itsenäisyyden aikana. Maatalouden tilanne on nyt huomattavasti huonompi kuin Teidän ollessa maa- ja metsätalousministerinä.

Me lounaissuomalaiset maataloustuottajain liitot haluamme tuoda tietoon Teille, herra pääministeri, huolestamme ja ehdotuksemme maatalouden tilanteen parantamiseksi, ja mielellään mahdollisimman pikaisesti:

Hallituksenne hallitusohjelma maa- ja metsätalouden osalta on olosuhteisiin nähden hyvä. Nyt tarvitaan pääministerin vahvaa panosta ja apua maa- ja metsätalousministerille hallitusohjelmataavoitteiden toteuttamiseksi. Pelkonamme on, että toteutus on jäämässä vaatimattomaksi

Ruokaketjussa kaupan ylivalta on musertava. Nykyisellään elintarvikeketjussa työt ja kulut jäävät maa- ja elintarviketaloudelle ja voitot vähittäis- ja tukkukaupalle. Nämä kannattavuuserot Suomessa ovat poikkeuksellisen suuret EU:n jäsenmaiden välisessä vertailussa. Hallitus on osittain tarttunut asioihin, mutta olisi selvitettävä mm. tukkukaupan keskittymisen vaikutusta epäterveeseen kilpailutilanteeseen. Ostajat voivat keskittää koko maan ostotoimintansa, mutta tuottajat eivät saa edes keskustella hinnoista kokouksissaan! Kaupan keskusliikkeet hallitsevat vähittäiskaupan tukkutoimintojen lisäksi HoReKa-alan ja julkisten hankintojen tukkukauppaa. Tällainen sekä horisontaalinen että vertikaalinen integraatio olisi perusteltua purkaa terveiden ruokamarkkinoiden aikaansaamiseksi.

Maatalouden tuotantokustannukset ovat nousseet voimakkaasti Venäjän hyökkäyssodan takia. Tällä hetkellä tuotantokustannukset ovat yli 27 % korkeammat kuin 2020-luvun alussa. Vastaavasti maataloustuotteiden hinnat eivät ole kehittyneet yhtä hyvin. Viljan hinta on laskenut viime aikoina poikkeuksellisen alhaiseksi, mikä johtuu Ukrainan ja Venäjän viljan päätymisestä Euroopan markkinoille. Samoin ukrainalaista sokeria on tullut EU:n markkinoille sekoittamaan markkinoita.

Korkojen nousu on aiheuttanut erityisesti nuorille viljelijöille suuria taloudellisia vaikeuksia. Energian korkea hinta syö elinkeinon kannattavuutta. Nopeat hintaheilahtelut vievät tuotannon tappiolliseksi sähköä paljon käyttävissä yrityksissä. Esimerkiksi kasvihuonetuotteiden hinnat eivät seuraa energian hinnan nopeita muutoksia. Maatiloilla on siirrytty eturintamassa uusiutuvan kotimaisen energian käyttöön. Polttoöljyn käyttöä työkoneissa ei pystytä vielä korvaamaan. Energiaveron palautuksen pitäminen ennallaan on tärkeää.

Viljelijöiden henkinen kestävyys on kovilla. Talouden ja jatkuvuuden lisäksi tukijärjestelmien ja niiden valvontojen muuttuminen koko ajan entistäkin byrokraattisemmaksi ja haastavammaksi merkitsee sekä henkistä rasitusta että hallinnollisen turhan työn lisääntymistä maatiloilla koko ajan. Voisi todeta, että maatiloilla ei ole mahdollista palkata erillistä byrokratia ja hallintohenkilöä. EU:n järjestelmät vaan näyttävät jatkavan monimutkaistumista. Suomen hallituksen tulee puuttua tähän voimakkaasti. 2020 – luvun teema EU:ssa ei saa olla ” luottamus hyvä – valvonta parempi”

Maanviljelijät ovat halukkaita ja valmiita ympäristöystävällisen tuotannon kehittämiseen ja harjoittamiseen. Suomessa valittu vapaaehtoisuuteen perustuva malli on selkeästi tehokas ja motivoiva. Maataloudessa tehokasta ympäristötyötä on maan kasvukunnon pitäminen mahdollisimman hyvänä. Rakenteeltaan hyvät pellot tuottavat myös laadukkaan ja suuren sadon. Tällöin viljelyyn käytetyt panokset tulevat tehokkaasti käytetyksi. Odotamme, että viljelijät otetaan ympäristötyöhön nykyistäkin paremmin mukaan. Viljelijä tuntee omat peltonsa ja niiden tarpeet henkilökohtaisesti. Muistutamme kuitenkin, että talous vahvasti punaisella on todella vaikea tehdä vihreitä tekoja!

EU:n uuden rahasto- ja ohjelmakauden valmistelu on alkanut. Suomen tulee asettaa maa- ja metsätalouden sekä maaseutupolitiikan tavoitteet vahvan politiikan harjoittamisen kannalle. Tämä merkitsee myös taloudellisesti riittävän suurta rahoitusta. EU:n taloudellisten voimavarojen heikentäminen olisi erityisen turmiollista Suomen luonnonvaraelinkeinoille.

Herra pääministeri, elämme poikkeuksellisen vaikeita ja vaarallisia aikoja. Suomalainen maataloustuotanto ja elintarvikeketju ovat hoitaneet oman tehtävänsä varmasti ja tehokkaasti. Ruokaa on ollut joka päivä. Kansakuntana emme ole onnistuneet elintarvikeketjun perustan eli suomalaisten viljelijöiden hyvinvoinnin ja toimeentulon turvaamisessa. Tähän me nyt odotamme muutosta. Olemme valmiita rakentamaan yhteistyöhön kanssanne, herra pääministeri.

Ruokaomavaraisuus ja -turvallisuus ovat asioita, joita mikään elinkelpoinen ja itsenäinen kansakunta ei voi koskaan jättää vieraiden kansakuntien hyväntahtoisuuden varaan.

Turussa 11.3.2024

MTK-Pirkanmaa

Jukka Niittyoja
MTK-Satakunta

Visa Merikoski

Otso Heikola
MTK-Varsinais-Suomi

Anna-Kaisa Jaakkola

Aarne Lehtonen
SLC-Åboland

Paavo Myllymäki

Thomas Lindroth

Helena Fabritius